

ESPLAIS LITERARIS

Fundat pel «Pomell de Joventut» AIRES DEL MONTSACOPA

Any III

OLOT, AGOST DE 1923

Núm. 13

L'ESPERIT CRISTIÀ DELS POMELLS

Pareix estrany que, després de la solemne afirmació religiosa dels Pomells, la primera de llur programa, sia possible la negació de llur esperit cristià. I no obstant, és un fet tan trist com ridícul. Hi ha qui nega als Pomells la patent de religiositat i els impugna en nom de la religió, precisament. Doncs bé, els Pomells, no sols professen la religió cristiana, també la practiquen. Llegiu «Amfora», llur revista, i a la secció d'obres, vostre cor, si és verament cristià, sentirà una forta satisfacció davant les moltes misses oïdes, comunions rebudes, oracions elevades, blasfèmies corretgides, pecats i escàndols evitats, etc., etc.

I si voleu una altra prova, aquí està el magnífic somni d'unes noies barcelonines, les del Pomell «Flors d'ametller», de construir un pavelló al Hospital de Sant Pau per a nois malalts i pobres. He qualificat de somni aquest projecte i tots convindreu en que és just el qualificatiu; però la fe i l'entusiasme patri dels Pomells, tindran potència taumatúrgica per a convertir en realitat el somni del nostre jovent, i quan el futur pavelló s'alçarà al costat dels altres del gran hospital, serà per si sol la més ferma apologia del esperit cristià dels Pomells. Molt bé, joventut cristiana de Catalunya. La resposta que heu dat als vostres detractors és contundent i elegantíssima. Ells han negat el vostre esperit cristià, i vosaltres, silenciosament, els haveu mostrat la florida esplèndida de virtuts cristianes, que brota al jardí dels Pomells. I vosaltres, enemics dels Pomells de Joventut, que els combatheu en el nom sagrat de la religió i negueu llur esperit cristià, no heu d'oblidar que els graus de religió, dins del catolicisme, s'amiden pels graus d'adhesió a la Càtedra de Sant Pere. I sabeu el què diu el Papa dels nostres Pomells? Doncs escolteu. Els ha beneït moltes vegades, «els encoratja que es conservin fidels sempre a llurs

ideals», «desitja llur crescuda per al bé de la Relligió i de la Pàtria» i «sent alegres esperances d'aquesta estimada joventut».

* *

Ja hem dit que els Pomells, per raó de llur doble ideal, tenen dues classes d'enemics. Uns no volen la religió cristiana, els altres no volen la patria catalana. Deixo de banda els primers. Me dirigeixo als segons. Tant si us plau com si no us plau, el catalanisme seguirà en marxa progressiva, i arribarà un dia que d'una manera pacífica o cruenta, la nacionalitat serà reconeguda. I llavors, no en dubteu, la Constitució política de la nova Catalunya, serà laica si en l'exèrcit espiritual que haurà triomfat hi predominen els elements laics, i serà cristiana si hi predominen els elements cristians. I ara digueu-me, ¿qui treballa millor pel pervindre religiós de Catalunya, *vosaltres que feu incompatible la religió cristiana amb el nacionalisme català, que tanqueu al jovent patriota les portes del temple i no li permeteu altra religió que la que duu la marca castellana*, o nosaltres que ensenyem al jovent de Catalunya la compatibilitat, la associació perfecta del doble ideal religiós i patriòtic i li demostrem com, damont les quatre barres del escut català, s'hi enquadra admirablement el símbol de la creu redemptora?

JOAN B. MANYÀ
Canonge Magistral de Tortosa

DÉU I PATRIA

*Dos ideals llumenen
la nostra joventut,
la Patria i Déu omplenen
sa noble inquietud.
Jesús aimant sa Patria,
que algú ha nomenat matria,
sa dissort va plorar;
per mor de cap imperi—
—lo qual té el seu misteri—
cap llàgrima vessà.
També estimà sa llengua
amb un amor de fill,
perque tothom entenga
que ha d'esser son espill.
Podent trià idioma*

*el de la culta Roma
que dominava arreu,
trià un dialecte
tant ignorat i abjecte
com el siro-caldeu.
I amb ell hi predicava
arreu, en tot moment,
i amb ell ens hi donava
son últim testament.
Amb son exemple ens deia
ben clarament l'ideia
amb que havem de parlar:
la llengua de la mare
avui demà i suara
i sempre hem de estimar.*

J. G.

Del P. de J. «Aires del Montsacopa»

LA LLENGUA CATALANA

Oh llengua catalana
més dolça que la mel!

J. Verdaguer, *Pvre.*

Molts catalans hi ha, per vergonya nostra, que diuen que l'idioma oficial, o sigui la llengua castellana, és la mare del català. Equivocació manifesta, puix com feia notar, fa pocs dies, a les dones olotines, En Joaquim Civera i Sormani, tot just el castellà començava a donar senyals de vida, que ja el català havia aconseguit vida esplendorosa.

Després també afirmen que per llengües armonioses no n'hi ha cap com la *llengua madre*, però cal notar que lo que dona apariència d'armonia al castellà és la ampulositat de formes, per lo qual gasten un bé de Déu de paraules, per a dir ben poca cosa; i en canvi el català, caracteritza per la concisió de ses frases, que van de dret i sense giragonses inútils a la expressió de les coses tal com són.

Les llengües no tenen per objecte regalar les orelles com passades de rossinyol, sinó l'entendre's les persones, i per lo tant, el valor de llengua ha de midar-se per sa precisió i exactitud, més que per la seva armonia.

Però el castellà, tampoc guanya en dolcesa d'expressió a la llengua catalana. Com fan notar els filòlegs, el català té vuit sons de vocals, que formen una graduació suau que la fa comparable a les llengües universalment reconegudes com a més dolces, mentres que el castellà no té més que cinc vocals i totes obertes, i es abundant en sons aspres com la *j* i la *a* clara, que la fan ingrata a les oïdes.

¿Ho veuen ara quina és la més dolça de les dues?

Puc retreure també aquelles ratlles escrites per el sabi alemany Dr. B. Schädel, que diu que entre mil sons continus s'en troben de sonors i cantables en la llengua catalana, 793; en la italiana, 770; en la francesa, 760; en la alemanya, 734, i en la castellana, 712. Per tot lo qual diu: «La diferencia entre'l català, que en té més que l'italià, es a dir, 793 i el castellà que en té, en terme mig, no més 712, és molt gran. D'aquesta manera pot ser se explica el fet de que per els estrangers el català soni mes dolç que el castellà».

Això és lo que diu Schädel i és lo que haurien de tenir present tots els que entre nosaltres, per vanitat o per moda, usen una llengua que no es la seva.

El poble que vol ésser lliure, té de primer parlar amb la llengua de la llibertat, que és la propra.

Mai cap poble culte s'ha deixat arreballar la seva llengua.

JOSEP M.^a DOU

Del P. de J. «Foc Sagrat»

A LA PATRIA CATALANA

VIA FORA... LLADRES!

*Arrossegada la patria,
 arrossegada es pot dir,
 robant-la fins les entranyes,
 robant-la, fent-la patir...
 Aixís està Catalunya
 en el moment actual,
 esclavitzat nostre poble
 com robat en camí ral.
 Llibertat! se sent per l'aire
 com criden els aucellets
 llibertat! diu en les aigües
 el peix què neda llibert.
 I nosaltres, gent del poble,
 sols nosaltres soms esclaus?
 tenim la veu tan migrada
 que no cridem com les aus?...
 Si, que fins això ens prohibeixen,
 d'alçar-ne la veu ben alt...
 això que sols s'hi atreveixen
 els lladres de camí ral.*

GUERAU DE CABRERA

NOTES

☛ En les conferències de Gramàtica Catalana que dóna a la Biblioteca Popular en Joaquim Civera i Sormaní, hi concorren un bon estol de noies pomellistes i joves dels pomells, junt amb altres aimadors de la llengua. La concurrència oscila entre 65 i 70, que és el nombre que hi son matriculats.

☛ Han coadjuvat a la subscripció del Bàcul, que Olot ha d'ofrenar al llim. Dr. Miquel Serra, bisbe electe de Las Palmas, els Pomells de Joventut olotins.

☛ El «Casal Català» organitza uns Jocs Florals per a joves i donzelles que pertanyin a un dels Pomells de Joventut de Catalunya.